

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

**Национално тело за акредитацију и
проверу квалитета у високом образовању**

Број 612-00-00250/8/2019-03

Датум 14.07.2020. године

Булевар Михајла Пупина 2

Београд

На основу члана 21. став 1. тачка 1. и члана 23. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 73/2018, 67/2019 и 6/2020 - др. закони) и Одлуке Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00250/7/2019-03 од 14.07.2020. године, Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању издаје

У В Е Р Е Њ Е

о акредитацији студијског програма

докторских академских студија (ДАС) – Агроекономија и рурални развој, за који је захтев за акредитацију поднео Универзитет у Београду – Пољопривредни факултет, са седиштем у улици Немањина бр. 6, Београд - Земун, ПИБ 100198802, Матични број 07029845.

Како је установа испунила све стандарде за акредитацију студијског програма прописане Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС“, број 13/2019), студијски програм **докторских академских студија (ДАС) – Агроекономија и рурални развој** је акредитован у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука и то за упис 25 (двадесет и пет) студената у прву годину студија у седишту Установе.

ДИРЕКТОР

Проф. др Јелена Кочовић

Достављено:

- високошколској установи
- архиви

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

**Национално тело за акредитацију и
проверу квалитета у високом образовању
Комисија за акредитацију и проверу
квалитета**

Број 612-00-00250/7/2019-03

Датум 14.07.2020. године

Булевар Михајла Пупина 2

Београд

На основу члана 21. став 1. тачка 1. и члана 23. („Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 73/2018, 67/2019 и 6/2020 - др. закони), Комисија за акредитацију и проверу квалитета, на седници одржаној 10.07.2020. године, донела је

О Д Л У К У

**о акредитацији студијског програма
докторских академских студија (ДАС) – Агроекономија и рурални развој**

Утврђује се да Универзитет у Београду – Пољопривредни факултет, са седиштем у улици Немањина бр. 6, Београд - Земун, ПИБ 100198802, Матични број 07029845, испуњава прописане стандарде за акредитацију студијског програма **докторских академских студија (ОАС) – Агроекономија и рурални развој** у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука и то за упис 25 (двадесет и пет) студената у прву годину студија у седишту Установе.

Установа се обавезује да у року од 2 године обавести Комисију за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању о унапређењу квалитета у складу са препорукама наведеним у образложењу ове одлуке.

На основу ове одлуке установи се издаје уверење о акредитацији студијског програма.

Образложење

Високошколска установа Универзитет у Београду – Пољопривредни факултет, са седиштем у улици Немањина бр. 6, Београд - Земун, је дана 28.06.2019. године поднела захтев за акредитацију студијског програма **докторских академских студија (ОАС) – Агроекономија и рурални развој**, у оквиру поља друштвено-хуманистичких наука и то за упис 25 (двадесет и пет) студената, за извођење на српском језику у седишту установе, под бројем 612-00-00250/2019-03.

Уз захтев за акредитацију, достављена је документација, која је прописана чланом 4. Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС”, број 13/2019).

На основу чл. 8. и 9. Правилника о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа („Службени гласник РС”, број 13/2019), Комисија за акредитацију и проверу квалитета (КАПК), образовала је поткомисију ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлуке о захтеву за акредитацију. На предлог поткомисије за друштвено-хуманистичко поље, КАПК је усвојила предлог рецензентске комисије на седници одржаној 28.11.2019. године, а директор Националног акредитационог тела је именовано рецензентску комисију дана 20.12.2020. године.

Рецензентска комисија утврдила је чињенице од значаја за доношење одлуке о акредитацији студијског програма докторских академских студија (ДАС) – Агроекономија и рурални развој увидом у поднету документацију и непосредним увидом у рад високошколске установе. Рецензентска комисија је посетила установу 25.02.2020. године. Током посете чланови рецензентске комисије су указали на недостатке уочене у материјалу који је поднела установа. Установа је дана 20.03.2020. године доставила допуну документацију, где је кориговала делове материјала на које су указали чланови рецензентске комисије.

Рецензентска комисија је саставила коначни Извештај, на српском и сажетак на енглеском језику, на који високошколска установа није имала примедбе. Коначни извештај рецензентске комисије о извршеној анализи достављене документације са оценом, уз накнадна допунска објашњења, извештај поткомисије и предлог одлуке достављени су Комисији за акредитацију и проверу квалитета.

На основу Извештаја рецензентске комисије и увида у целокупну документацију за акредитацију студијског програма, утврђено је да:

- Студијски програм (ДАС) – Агроекономија и рурални развој припада пољу **Друштвено-хуманистичких наука** (област: *Економске науке*).
- Предложено звање **доктор наука – агроекономске науке** је у складу са Правилником о листи стручних, академских и научних назива („Службени гласник РС”, број 53/2017, 114/2017, 52/2018, 21/2019, 34/2019, 6/2020 и 24/2020).
- Дужина студија од **3 године (шест семестра)** је у складу са Законом. Студијски програм садржи све Законом предвиђене елементе и има предвиђени број ЕСПБ. Број ЕСПБ бодова након завршених студија је **180**.
- Планирани број студената који ће се уписати на овај студијски програм у прву годину студија је **25** (двадесет и пет).
- Установа је документовала да је програм прихваћен и то: Одлука Сената Универзитета у Београду бр. 61201-660/3-19 од 20.02.2019. године.

Анализом студијског програма по стандардима је утврђено:

Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија

Пољопривредни факултет Универзитета у Београду има усвојен дугорочни програм научноистраживачког рада за период 2019-2023, као и краткорочни програм за 2020. годину. Факултет је одлуком Одбора за акредитацију научно-истраживачких организација, 01.III 2016. године, акредитован за обављање научно-истраживачке делатности (Одлука бр. 660-01-00012/23). До сада је број одбрањених магистарских теза на Пољопривредном факултету Универзитета у Београду 1017, а докторских дисертација 1111. У последњих 10 година је објављено 1910 радова у међународним часописима са листе ресорног Министарства за науку. На Факултету се реализује укупно 108 пројеката. Од овог броја 1 је образовног карактера, 2 су домаћи иновациони пројекти, колико има и домаћих развојних и домаћих стратешких пројеката, 13 припада групи домаћих пројеката основних истраживања, а 36 је у домену домаћег технолошког развоја. Такође, 15 пројеката се односи на домаћа интегрална интердисциплинарна истраживања, а 37 је међународних пројеката. На овим пројектима је ангажовано 230 наставника Факултета. Сходно наведеним параметрима, дакле узимајући у обзир број радова објављен у претходних 10 година, као и укупан број дисертација и магистарских теза, велики број укључених наставника у научно-истраживачке пројекте, Факултет је креирао и демонстрирао значајан капацитет у обављању своје делатности и створио претпоставке за његов даљи развој.

Стандард 1: Структура студијског програма

Студијски програм Агроекономија и рурални развој, који се изводи на докторским студијама, испуњава захтеве и критеријуме усаглашености са прописаним стандардима. Студије се одвијају током 3 године (6 семестара) са оптерећењем студената од 180 ЕСПБ, који су равномерно распоређени по семестрима (30 ЕСПБ). Критеријуми изборности и структуре наставних дисциплина су у потпуности испуњени. Посебан квалитет структуре наставних дисциплина се огледа у широком дијапазону изборних дисциплина, чиме се омогућава уже профилисање студената у зависности од личних афинитета, као и мобилност студената. Такође, ово обезбеђује квалитетнију припрему студената за израду докторске дисертације. Научно-истраживачки рад студената је лоциран у завршну годину студија. Менторски принцип студија омогућава праћење рада студената и квалитета наставног процеса.

Стандард 2: Сврха студијског програма

Сврха студијског програма докторских академских студија Агроекономија и рурални развој дефинисана је у констелацији оспособљавања студената за самосталан научно-истраживачки рад, развој метода и техника који доприносе унапређивању пољопривредно-прехранбеног сектора. Имајући у виду обим и квалитет научно-

истраживачког рада на Пољопривредном факултету, студијски програм је у целости усаглашен са мисијом, циљевима и задацима високошколске установе.

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Дефинисани циљеви студијског програма Агроекономија и рурални развој у целости су компатабилни са основним задацима Пољопривредног факултета. Развијањем научних, академских и креативних способности студената обезбеђује се њихово увођење у самосталан и тимски научно-истраживачки рад.

Развој савремених истраживања у области агроекономије и руралног развоја је обухваћен студијским програмом, што омогућава ажурност у праћењу научних домета и релевантних истраживања у међународним оквирима.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Опште способности и компетенције студената у потпуности испуњавају захтеве који су постављени стандардима на докторском нивоу студија. Наставни план и наставни програми су конципирани тако да студенти стекну способности и компетенције које их квалификују за њихов самосталан допринос развоју науке. Тиме је обезбедбена усклађеност компетенција студената и исхода студирања.

Опште и предметно специфичне компетенције обезбеђују да дипломирани студенти ДАС Агроекономија и рурални развој могу идентификовати, разумети и решавати сложене проблеме из ове уже научне области, те својим професионалним ангажманом допринети развоју науке и образовног процеса. Осим сконцентрисаности на ужу научну област студијски програм, изучавањем савремених истраживачких метода, омогућава и разумевање неизвесног окружења и процеса у друштвеним наукама. Свршени студенти су оспособљени за трансфер знања из научно-истраживачких центара у праксу неопходног за решавање сложених проблема пословања целине агроиндустријског комплекса.

Стандард 5: Курикулум

Постоји усклађеност броја и распореда часова активне наставе на студијском програму са препорукама. Број бодова на изборним предметима је 52,78% укупног броја ЕСПБ, што је у складу са препорукама (минимум је 50%). Докторанти би, на бази стечених знања, оних теоријске, али и оних методолошке природе, а што произилази на основу курикулума који су достављени, као и захтева у домену израде докторске дисертације, требало да буду оспособљени да самостално и уз адекватно менторство ураде квалитетан научно-истраживачки рад.

Стандард 6: Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

На основу увида у обимну документацију о раду Факултета, студијским програмима, научно-истраживачком раду, научној сарадњи, академском нивоу особља, затим увида у предложени студијски програм докторских академских студија Агроекономија и рурални развој, те увида у сличне програме у иностранству, закључује се да је предложени програм изведен као логичан исход вишедеценијског научног рада, значајног броја верификованих научних радова у земљи и иностранству, великог академског искуства и снажног поверења заједнице и привреде у Пољопривредни факултет Универзитета у Београду. Осигурање квалитета студија обезбеђено је кроз следеће: Факултет је уписан у регистар акредитованих научних и образовних институција и чланица је најпрестижнијег универзитета у региону. Факултет има обезбеђене материјалне претпоставке за извођење студија које су изнад минималних прописаних стандарда у Србији. Кроз програме различитих циклуса студија (I – III) обезбеђена је „вертикала“ студијских програма у истом пољу и подручју научног рада. Сви студијски програми Факултета подложни су екстерној верификацији и обезбеђењу квалитета. Такође, сви студијски програми имају акредитацију Националног тела за акредитацију високог образовања Републике Србије. Факултет има и периодично ажурира стратегију обезбеђења квалитета у складу са мисијом, визијом и вредностима којима стреми. Факултет има формирану Комисију за самовредновање (КОКС) и спроводи самовредновање сваке три године. Установа има органе задужене за обезбеђење квалитета и прецизиране њихове надлежности и одговорности. Комплетан програм студија могу извести расположиви наставници Факултета, што је више од минималног европског стандарда (50%). На једног наставника долази 20 студената, што је мањи број од прихватљивог европског односа (1:30). Факултет има изузетно развијену дугогодишњу сарадњу са факултетима и институтима широм света, те верификовано учешће и резултате у већем броју међународних пројеката. Наставници са студија су истакнути научни радници са великим бројем објављених радова у референтним часописима и често цитирани аутори. Студијски програм докторских академских студија Агроекономија и рурални развој, поред утемељења на стогодишњем искуству у истраживању и образовању, резултат је сталног иновирања и осавремењавања наставног и научног процеса на Пољопривредном факултету. Савременост овог студија огледа се у следећем:

- Примењени су савремени принципи организације студија по највишим европским стандардима, почевши од структуре програма, обезбеђења квалитета, обавезних и изборних предмета, улоге студената у реализацији студија, до селекције кандидата и ментора, те транспарентности рада;
- Предложена је примена модерног европског система бодовања предмета (ЕСПБ) којим се обезбеђује већа мобилност студената докторских студија;
- Вредност докторске дисертације исказана је у ЕСПБ бодовима и улази у укупан број бодова током докторских студија (180 ЕСПБ);
- За сваки предмет дат је исход учења, што омогућава студентима да избором предмета креирају властити стручни профил;

- Обезбеђен је висок степен изборности предмета на студијском програму (52,78%);
- Сви предмети (обавезни и изборни), поред предавања, укључују и часове практичног рада студената;
- Настава на завршној години студија организована је као студијско-истраживачки рад у функцији израде докторске дисертације;
- Обезбеђена је мобилност студената између студијских програма и у Европском образовном простору;
- Садржај предмета обухвата савремене теме и методе истраживања у датим научним дисциплинама.

Садржај студија је релевантан за остваривање постављених циљева студијског програма. Кроз избор и садржај обавезних и изборних предмета, обим рада, ангажованост студената и коришћење ресурса које Факултет ставља на располагање, циљеви студија се могу остварити. Потпуном реализацијом програма студија студент може достићи предвиђена знања и овладати вештинама које ће га оспособити за самосталан научни рад, што треба да потврди самосталном изработом и одбраном докторске дисертације. Програм нуди могућност да се студент осамостали као научни радник, да овлада вештинама и знањима потребним за самостално креирање и вођење научних пројеката, те да примени научни приступ у решавања друштвених противречности и развојних проблема. Такође, иако је програм оријентисан на економске принципе употребе ресурса у пољопривреди, он укључује изучавање односа производње и природног окружења са нагласком на нужност очувања и заштите природне средине.

По структури, организацији, садржају, методама рада, методама мерења успешности и друштвеној улози, докторски академски студијски програм Агроекономија и рурални развој је међународно усаглашен. Он представља још један искорак Факултета у Европски образовни простор. Ово је очито из поређења са курикулумима акредитованих иностраних студијских програма које је Факултет приложио уз документацију о акредитацији (Универзитет у Хохенхајму, Универзитет у Скопљу и Универзитет у Љубљани), али и из увида у сличне програме на другим универзитетима. Иако се називи предмета разликују и постоје разлике у начину организовања и извођења студија, чињеница да се сви поређени програми изводе у складу са европским стандардима, даје за право да се закључи да су постојеће разлике у складу са дозвољеним и пожељним распонима у примени стандарда како би се програми прилагодили потребама образовања на датом поднебљу.

Стандард 7: Упис студената

Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет објављује Конкурс за упис у прву годину докторских академских студија. Факултет организује докторске студије у трајању од 3 године (шест семестара) у обиму од 180 ЕСПБ. На студијске програме докторских академских студија могу се уписати:

- лица која имају завршене мастер академске студије, односно интегрисане студије са најмање 300 ЕСПБ бодова и општом просечном оценом од најмање 8 (осам) на основним академским и мастер академским студијама;

- лица која су завршила основне четворогодишње студије према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању и то са просечном оценом најмање 8 (осам) и уколико није другачије утврђено посебним условима уписа на одређени студијски програм.

У студијском програму докторских студија прописују се одговарајуће завршене мастер академске студије, односно интегрисане студије, као услов за упис на докторске студије. Комисија за упис може донети одлуку да кандидати који су завршили студијски програм на Пољопривредном или неком другом факултету, а немају на основним и мастер академским студијама положене испите из предмета који представљају предуслов за одређени модул, морају полагати допунске испите из предмета основних или мастер академских студија. На докторске студије може се уписати лице које зна један светски језик.

У оквиру докторских академских студија, Факултет уписује 90 студената (на основу података из прилога 7.1 Конкурс за упис у прву годину докторских академских студија 2018/2019. године), на студијски програм Агроекономија и рурални развој планира упис 25 студената, и то 4 студента чије се школовање финансира из буџета Републике Србије и 21 самофинансирајући студент.

Конкурсом је дефинисан начин рангирања кандидата, упис примљених студената, као и упис страних држављана и упис држављана Републике Србије који су претходно образовање завршили у иностранству. Особе са инвалидитетом су у обавези да приликом предаје докумената на Конкурс за упис назначе да су особе са инвалидитетом. У Конкурсу су објављени датум и време пријема докумената за упис, датум у време објављивања прелиминарне ранг листе, као и термини за евентуалне примедбе кандидата на коначну ранг листу. Наглашена је потребна документација за пријаву на Конкурс, као и потребна документација за упис примљених студената, цена школарине и начини њеног плаћања.

Укупан простор којим Установа располаже према укупном броју студената који студирају у Установи на свим студијским програмима је $26427/4420=5,98$ м²/студенту (на основу података из Табеле 7.1). Број наставника (наставника и истраживача) који су ангажовани на реализацији студијског програма је 21 од којих 20 задовољава критеријуме да буду ментори докторских дисертација, а планирани број студената који ће се уписати на прву годину студија је 25 (укупан број прва x 3 је 75 из Уводне табеле), што је у складу са бројем студената за који се студијски програм акредитује.

На основу приложене документације закључено је да студијски програм докторских академских студија Агроекономија и рурални развој, Пољопривредног факултета Универзитета у Београду испуњава услове стандарда.

Стандард 8. Оцењивање и напредовање студената

Рад студента у савлађивању појединог предмета континуирано се прати током наставе и изражава у поенима, а оцена се утврђује на завршном испиту. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може да оствари 100 поена. Студијским програмом утврђује се сразмера поена стечених у предиспитним обавезама и на испиту, која је у складу са прописима. Успех студента остварен на предмету изражава се оценама од 5 до 10, према скали која представља укупан број поена остварених кроз предиспитне обавезе и испит. Факултет води трајну евиденцију о положеним испитима.

Студент полаже испит непосредно по окончању наставе из тог предмета, а најкасније до почетка наставе тог предмета у наредној школској години.. Факултет организују шест испитних рокова током школске године. Календар испита објављује се почетком сваке школске године и саставни је део плана извођења наставе.

Према члану 19. Правилника самосталне високошколске установе о оцени докторске дисертације студент стиче право уписа у другу годину уколико је испунио законски минимум о броју остварених ЕСПБ у току прве године студија. Студент стиче право уписа у трећу годину уколико је испунио законски минимум о броју остварених ЕСПБ у току друге године студија и одбранио-ла пријављену тему на докторским академским студијама. Студент који не испуни све обавезе предвиђене за одређену годину докторских студија до краја школске године у којој је уписао ту годину, има право да обнови годину по општим правилима Факултета, с тим што не мора да похађа наставу у обновљеној години, ако је ту обавезу испунио. Према члану 37. Правилника о оцени докторске дисертације студенти докторских студија обавезно учествују у научноистраживачком раду. Квалитет наставе на докторским студијама оцењује се у складу са Правилником о студентском вредновању педагошког рада наставника и на друге начине предвиђене општим актима Универзитета и Факултета. Исказана мишљења студената узимају се у разматрање приликом састављања плана извођења наставе.

Дисертација је завршни део студијског програма докторских академских студија. Представља самостални научно-истраживачки рад, а остварени научни допринос се оцењује на основу броја научних публикација, патената или техничких унапређења. Унутар области одређени су услови које је потребно испунити да би се приступило одбрани докторске дисертације. Најмање један рад студента који је повезан са садржајем докторске дисертације, у којем је он први аутор, треба да буде објављен или

прихваћен за објављивање у часопису са листе часописа категорисаних од стране министарства надлежног за науку. Начин и поступак припреме и одбране дисертације уређује се општим актом високошколске установе којим се дефинишу прихватање теме за дисертацију, оцена урађене дисертације и испуњеност услова за приступање јавној усменој одбрани. Ментор може да буде члан комисије за оцену и одбрану докторске дисертације.

На основу Извештаја о самовредновању утврђено је да се квалитет студената на Пољопривредном факултету обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста. Факултет води евиденцију о броју студената на свим студијским програмима (Табела 8.1), а такође прати и стопу успешности (однос студената који су дипломирали у претходној школској години а завршили студије у предвиђеном року и студената уписаних у прву годину у генерацији успешних студената) студената. Према подацима из Табеле 8.1, проценат успешних студената на свим нивоима студија је 6,86%, а само на докторским студијама 0%.

Факултет континуирано ради на подизању квалитета студената и омогућава студентима одговарајући облик студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању, у складу са законом, обезбеђењем одговарајућих просторија, потребне опреме и материјалне и нематеријалне подршке. У наредном периоду Факултет је поставио као приоритетан циљ повећање успешности студирања на свим степенима студија. Методом SWOT анализе Факултет је размотрио и квантитативно оценио следеће елементе: 1. Процедуру пријема студената; 2. Једнакост и равноправност студената, укључујући и студенте са посебним потребама; 3. Рад на планирању и развоју каријере студената; 4. Доступност информација о студијама; 5. Доступност процедура и критеријума оцењивања; 6. Анализу метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима, годинама, уз корективне мере; 7. Усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма; 8. Објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања; 9. Праћење пролазности студената по предметима, програмима и годинама, уз корективне мере; 10. Студентско организовање и учествовање у одлучивању. На основу SWOT анализе Факултет има предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8 Квалитет студената и то: укључивање већег броја кандидата у програме припремне наставе, стварање услова за студенте са посебним потребама, побољшање презентације Факултета, студијских програма, програма пријемног испита и стандарда обезбеђења квалитета. Поред истицања на интернет страници Факултета, студијске програме треба непосредно и у електронској форми представити и потенцијалним кандидатима преко одговарајућих средњих школа најкасније до краја априла.

Стандард 9: Наставно особље

Пољопривредни факултет Универзитета у Београду је поднео обимну и детаљну документацију којом доказује да има потребно наставно особље компетентно да изведе наставни процес и води истраживачки рад студената на студијском програму ДАС Агроекономија и рурални развој. Увидом у податке о наставном особљу ангажованом на реализацији студијског програма, затим у податке о компетентности наставног особља, податке о компетентности ментора и у законску и подзаконску регулативу којом се уређује избор наставног особља и потребне компетенције за извођење наставног процеса на III циклусу студија, утврђено је:

- Наставно особље Факултета бира се у складу са законским критеријумима који су ближе објашњени у правилницима о избору;
- Наставно особље Факултета бира се у виша звања у складу са оствареним резултатима научно-истраживачког рада и резултатима у наставном процесу, сагласно динамици напредовања из звања у звање одређеној Законом;
- Сви наставници имају потребни ниво образовања о чему сведоче копије диплома о стеченом докторату наука из одговарајуће области;
- Сви наставници имају заснован радни однос на Факултету у складу са важећим прописима Републике Србије и уредно су регистровани у бази запослених;
- Сви наставници су бирани у садашња звања у складу са поступком који је регулисан Законом о високом образовању, Статутом Факултета и одговарајућим правилницима Универзитета и Факултета;
- Сви наставници имају уредно закључене уговоре о раду са Факултетом у складу са важећим Законом о раду;
- На реализацији студијског програма Факултет је ангажовао 21 наставника који су запослени на Факултету са пуним радним временом;
- Просечно оптерећење наставника на овом студијском програму је 1,36 што је прихватљиво, јер, уз ово оптерећење, укључујући и обавезе на другим студијским програмима, ни један наставник не прекорачује максимално дозвољено оптерећење;
- Сви наставници имају богато педагошко искуство и континуитет у бављењу научно-истраживачким радом, а један број наставника има и завидно међународно искуство.
- Структура наставног особља по звањима је задовољавајућа: 10 редовних професора, 5 ванредних професора и 6 доцената;
- Сви наставници који су ангажовани на реализацији студијског програма у последњих 10 година остварили су 12 бодова (и више!) за радове у категоријама: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51;

- Ментори докторских дисертација су искусни научни радници који су у протеклих десет година остварили потребни број бодова (24) по основу објављених радова у часописима захтеваних категорија;
- Теме докторских дисертација које су до сада водили ментори са овог студијског програма су актуелна научна истраживања усмерена на унапређење производње и успешности управљања ресурсима у пољопривреди;
- Научни радови наставника су углавном из научне области у којој су предмети које предају на студијском програму;
- Сви наставници су тренутно укључени у научно-истраживачке пројекте, а већина има и богато претходно искуство у раду на пројектима, укључујући и оне међународног карактера;

На основу претходних чињеница, до којих се дошло дошло анализом приложене документације, закључује се да Пољопривредни факултет Универзитета у Београду у потпуности задовољава Стандард 9, односно има потребно и компетентно наставно особље за реализацију студијског програма ДАС Агроекономија и рурални развој.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

Установа је приложила документ под називом План и буџет предвиђен за реализацију научно-истраживачког рада, за период 2019-2022. године. Израђен је и документ који се односи на период акредитације од 2020. до 2026. године, који садржи оквирни план буџета и јасно одвојене изворе прихода (Прилог 10.1а). Планом је предвиђено да приходи из буџета износе око 82% прихода у свим годинама које су обухваћене планом.

За извођење студијског програма ДАС Агроекономија обезбеђен је одговарајући простор (5.261м²) - 11 амфитеатара, слушаоница/учионица 10, вежбаоница 21, 3 рачунарске лабораторије и др. Опрему која се користи на овом студијском програму углавном чини рачунарска опрема (4 лаптопа, 3 рачунара, видеобим), према приложеној Табели 10.1. Од информатичких ресурса у погледу софтверских алата од значаја за студијски програм наведене су само платформе за учење на даљину. У изјави о поседовању рачунарских лабораторија и броју рачунара истакнуто је да је Факултет повезан на AMRES оптичким линком, а WI-FI мрежом су покривене све просторије за наставни рад, као и библиотека са читаоницама. Библиотека располаже са 113 библиотечких јединица релевантних за студијски програм (Извод), од чега је већи број наслова старијег датума. Путем интернета библиотека остварује сарадњу са Народном библиотеком Србије и њеним ресурсима. Установа је повезана са националним сервисом КОБСОН, а студентима су доступне и базе: <http://arhiva.nara.ac.rs>, <http://www.cipb.agrif.bg.ac.rs/index.htm>, <http://aginfra.eu/>.

Институт за агроекономију, на основу уговора са привредним организацијама, омогућава докторантима приступ подацима и извођење експеримената. Установа је обезбедила

приступ базама података које су неопходне за израду докторских дисертација и за научноистраживачки рад.

Установа остварује научно-технолошку сарадњу са другим високошколским установама, акредитованим институтима и међународним организацијама. Приложено је преко 30 закључених уговора, између осталих, са институцијама из Русије, Мексика, Шпаније, Чешке Републике, Аустрије, Румуније итд.

Установа је у оквиру Извештаја о самовредновању студијског програма истакла слабе и јаке тачке, између осталог делом недовољна сарадња са другим високошколским установама у погледу обезбеђења средстава за реализацију докторских студија, што би се могло поправити већим учешћем на међународним пројектима, бољом повезаношћу са малим и средњим предузећима која кроз иновационе пројекте могу уложити у истраживања студената докторских студија. Као што је наведено у Извештају о самовредновању, основна слабост везана за овај стандард је недовољна едукација ненаставног особља и њихова незаинтересованост за даље усавршавањем. Факултет је предложио прецизније дефинисање тема за усавршавање и образовање ненаставног особља у оквиру перманентног усавршавања и образовања. У овом смислу РК је предложила израду одговарајућег плана рада и на основу препоруке РК израђен је „План усавешавања ненаставног особља“ и увршћен у акредитациони материјал.

Стандард 10: Организациона и материјална средства приказан је према упутствима и у складу је са стандардима за акредитацију у високом образовању. Расположиви ресурси библиотеке и информатичка подршка приказани су квалитетно и представљају одличну основу за унапређење наставног и научноистраживачког рада, као и успеха студената на студијском програму. Организациона структура и систем управљања Факултета обезбеђују обављање задатака и циљева Установе. Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада утврђени су Статутом Факултета. Орган управљања Факултетом је Савет факултета. Квалитет рада органа управљања, стручних органа, стручних служби и студентског парламента периодично се оцењује и, по потреби, усваја се предлог мера за унапређење квалитета њиховог рада. Према приложеним извештајима о анализи упитника о вредновању рада управљачке структуре, органа управљања, стручних органа и рада ненаставног особља, оцене су позитивне.

Стандард 11: Контрола квалитета

Акцијама Факултета предвиђено је да се квалитет ДАС Агроекономија и рурални развој контролише кроз периодичну спољашњу и унутрашњу проверу, као и да се предузимају мере за унапређење квалитета у погледу наставног особља, курикулума, наставе, уџбеника, литературе и оцењивања студената. Студенти учествују у процесу обезбеђења квалитета активним радом у органима Факултета и ангажовањем у периодичној провери квалитета на Факултету и то у двострукој улози: као учесници у анкети и као чланови Комисије за

обезбеђивање квалитета (4 члана), а који се бирају на предлог Студентског парламента. Документ о самовредновању, у деловима Стандард 1, 2, 3, 5, 6, 13 и 14, урађен је у складу са захтевима.

Стандард 12: Јавност у раду

За оцену испуњености Стандарда 12, Пољопривредни факултет Универзитета у Београду поднео је информације о дигиталном репозиторијуму и податке о менторима. На основу непосредног увида и провере наведених информација, утврђено је следеће:

- Факултет има врло разуђен веб сајт на коме су доступне, без претходног регистравања, информације о Факултету, условима уписа, правилима студирања, студijsким програмима, наставном особљу, материјалним претпоставкама за рад, прописима, пројектима, литератури...
- Доступност информација јавности Факултет чини на основу доследне примене прописа о раду високошколских установа у Републици Србији, те властитог опредељења да је јавност рада важно обележје научних и образовних институција;
- Широкој јавности већ су на сајту Факултета доступни врло детаљни подаци о студijsком програму Агроекономија и рурални развој, који је предмет акредитације, укључујући податке о компетентности наставника и ментора.
- Наставни процес на Факултету је јаван и одвија се према унапред утврђеном распореду;
- Факултет има јавно објављене информације о контактима;
- Посебна пажња на Факултету поклања се јавности стицања академских титула и звања, што је регулисано јавно доступним правилима;
- Одбрана пријављене теме докторске дисертације је јавна;
- Урађена докторска дисертација и извештај комисије за њену оцену су доступни за јавну оцену путем излагања штампаног примерка у библиотеци Факултета и електронске верзије дисертације и извештаја на званичној интернет страници Факултета и Универзитета све до одбране дисертације;
- Обавештење о стављању докторске дисертације и извештаја о њеној оцени на увид јавности објављује се на огласној табли Факултета, односно на интернет страници Факултета;
- Пре одбране, докторска дисертација и одговарајући извештај о њеној оцени се стављају на увид јавности путем заједничког портала Универзитета у Београду: <https://uvidok.rcub.bg.ac.rs/> чију је активност и функционалност РК тестирала;
- Током јавног увида заинтересована лица могу дати примедбе на докторску дисертацију и извештај комисије о њеној оцени;
- Извештај о оцени докторске дисертације не може бити усвојен пре истека рока од 30 дана који је предвиђен за увид јавности;

- Уколико постоје примедбе на докторску дисертацију и извештај о њеној оцени, комисија за оцену је дужна да у року од 30 дана да мишљење о примедбама и целокупну документацију достави надлежном већу катедре или Научно-наставном већу института који о заузетом ставу обавештавају Наставно-научном веће Факултета;
- Одбрана докторске дисертације се објављује најмање пет дана пре одбране на огласној табли и интернет страници Факултета са подацима о кандидату, теми, времену и месту одбране;
- Одбрана дисертације је јавна;
- Одлука о одбрани дисертације саопштава се јавно;
- Доктори наука се јавно промовишу;
- Електронске верзије одбрањених докторских дисертација се чувају и доступне су у дигиталним репозиторијумима Универзитета у Београду (<http://eteze.bg.ac.rs/>), Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ Београд (<http://ubsm.bg.ac.rs/latinica/strana/80/digitalni-repozitorijum>) и Министарства просвете, науке и технолошког развоја (<http://nardus.mpn.gov.rs/>).

На основу изнетих чињеница изведен је закључак да Пољопривредни факултет Универзитета у Београду у потпуности испуњава Стандард 12 за реализацију студијског ДАС Агроекономија и рурални развој.

Препоруке

До наредне редовне спољашње провере квалитета, потребно је да Установа предузме низ мера и активности:

- У оквиру обезбеђења материјално-техничких средстава за успешну реализацију студијског програма на III нивоу студија Установа да сагледа материјалне могућности за набавку литературе новијег датума, односно да континуирано обогаћује библиотечки фонд савременом литературом, посебно када су у питању часописи и зборници са научних конференција који нису доступни у *on-line* форми.
- Установа треба да сагледа и нормативизује чланство неког од представника студената који се налазе на докторским академским студијама у Комисији за обезбеђивање квалитета и самовредновање.
- Препоручљиво је да Пољопривредни факултет поспеши учешће на међународним пројектима, научно-технолошку сарадњу са другим високошколским установама, акредитованим институтима, међународним организацијама и привредом.

Имајући у виду да је високошколска установа испунила стандарде за акредитацију студијског програма **докторских академских студија (ДАС) – Агроекономија и рурални развој** прописане Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, одлучено је као у диспозитиву.

Председник Комисије

Проф. др Ана Шијачки

Достављено:

- високошколској установи
- архиви